

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

§. 8. Fortuna[m] atq[ue] fortuita, ob hominum occultas rerum causas
ignorantiu[m] opinionem, ita dici, ratione autem Dei omnia prouidentis,
nihil esse fortuitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

spiritum, qui sit inimicus bonis hostisq; iustitia;
 qui contraria faciat, quàm DEVS, cuius in-
 vidie causam in secundo libro explicauimus.
 Hic ergo insidiatur vniuersis: sed eos, qui nesci-
 unt DEVM, errore impedit, stultitiâ obruit,
 tenebris circumfundit, ne quis possit ad diuini
 nominis peruenire notitiam; in quo uno & sa-
 pientia continetur, & vita perpetua. Eos autem,
 qui DEVM sciunt, dolis & astutiâ aggredi-
 tur, ut cupiditate & libidine irretiat; ac pec-
 cati blandimentis deprauatos impellat ad mor-
 tem: vel, si dolo nihil profecerit, vi & violentiâ
 deicere conatur. Hic ergo humani generis,
 ab initio, deceptor, homines inducit, ut For-
 tunam aliquid esse existiment, quod sit in-
 uocandum; &, dum bonos vexat, malos,
 tanquã suos, fouet, Fortunam tanquam Nu-
 men inuexit. Diximus, quid non sit For-
 tuna.

§. VIII.

Fortunam atq; fortuita, ob hominum occultas
 rerum causas ignorantium opinionem, ita di-
 citur ratione autem Dei omnia prouiden-
 tis, nihil esse fortuitum.

Quid ergo tandem est Fortuna? Fortuna S. Augu-
 intelligenda est pro ijs rebus, ait D. Augusti-
 nus, qua fortuita videntur accidere, non quia
 numen

S. Augu-
 stin. lib.
 quæst.
 XCI.

Idem lib.
5. de Ciu.
Dei. c. 1.
Aristot.
2. Phys.
cap. 5.

S. Aug.
lib. 9. de
Ciu. c. 13.
Item. lib.
5. super
Genes.
cap. 22.

numen aliquod sit, cum hæc ipsa tamen, quæ
fortuita videntur, causis occultis diuinitus den-
tur. Vnde etiam verba, quæ nemo potest au-
ferre à consuetudine loquendi parata sunt, id
est, Fortè, Fortasse, Forsitan, & Fortuitu. Et
alio loco: Secundùm opinionem hominum, eâ
dicuntur esse fortuita, quæ vel nullas causas
habent, vel non ex aliquo rationabili ordine ve-
nientes contingunt. Ab Aristotele Fortuna &
Casus, causa per accidens, vocantur, ratione
hominum scilicet, qui causas illas ignora-
uerunt; aut non prospexerunt: ratione au-
tem Dei viuientis & omnia videntis; nihil
casu aut fortuitò euenire potest: quia, eo-
dem S. Patre teste, *Prouidentia Dei summi,*
non fortuita temeritate, regitur Mundus. Nã,
vt idem alibi disputat, cum extrema & exi-
gna corpora à nutu & regimine Dei prouiden-
tia tanta dispositione formentur, vt aliquando
diligentiùs cogitata ineffabilem incutiant admi-
rationis horrorem, & cum anime natura ra-
tione corpori antecellat, quid est dementius,
quam putare, nullum esse prouidentia iudicium,
de moribus hominum: cum in eorum carne tan-
ta eius solertia clareant, & demonstrentur indi-
cia? Sed hîc, vt in re obscura & magni mo-
menti, clarum ac firmum fundamentũ ja-
ciamus,

etiamus; aliquantulum nobis Philosophandum est.

§. IX.

Quid, ex vera Aristotelis, ac Philosophorum rectè sapientium sententia, sit Fortuna & Casus?

Ex Aristotelis igitur, ac vero Philosophorum sensu, *Fortuna & Casus* numero causarum efficientium accensentur; etsi *causæ per accidens* debeant appellari. Pone eundem & architectum & Musicum. Architectus est *causæ per se* domus, Musicus dicitur *causæ per accidens* domus eiusdem; quia ars canendi coniungitur planè per accidens cum arte ædificandi, in architecto: adeò ut *per accidens* Musicus ædificet. Potest tamen & solet contingere, ut duæ causæ inter se quidem *per accidens* coniungantur, effectum tamen *per se* producant coniunctæ. Atque tunc dicuntur singulæ, ratione illius effectus, *causæ per accidens*, & *Fortuna*, vel *Casus*. Sic, ad inuentionem thesauri, concurrunt & ille, qui thesaurum defodit, & ille, qui effodiendo terram (agri alioqui colendi causæ) thesaurum inuenit. at qui defodit, & qui effodit, singuli sunt *causæ per accidens* inuentionis thesauri. Quare infossio, vel etiam effossio
illa

Aristot.

2. Phys.

tex. 39.

Vide & 5.

Phys. |

tex. 57.